

fot. Archiwum Rodzinne Młynarskich

Wojciech Młynarski (1941-2017) – poeta, reżyser, satyryk, artysta kabaretowy, autor tekstów piosenek i librett, tłumacz. Członek Stowarzyszenia Pisarzy Polskich.

Uznawany za najwybitniejszego twórcę tekstów w powojennej historii kabaretu literackiego w Polsce.

Niektóre piosenki śpiewał sam, jednak wiele z nich zyskało rozgłos w wykonaniu innych wykonawców, m.in. Michała Bajora, Hanny Banaszak, Ewy Bem, Haliny Frąckowiak, Edyty Geppert, Anny German, Ireny Jarockiej, Kaliny Jędrusik, Haliny Kunickiej, Krzysztofa Krawczyka, Grażyny Łobaszewskiej, Alicji Majewskiej, Krystyny Prońko, Łucji Prus, Maryli Rodowicz, Ireny Santor, Jeremy Stępowskiego, Zbigniewa Wodeckiego, Macieja Maleńczuka, Andrzeja Zauchy oraz zespołów Skaldowie, Raz, Dwa, Trzy, Quorum, Alibabki, Dwa Plus Jeden.

Absolwent Wydziału Polonistyki na Uniwersytecie Warszawskim.

Debiutował w początku lat 60. w studenckim kabarecie klubu „Hybrydy”. Zrealizował tam jako autor i reżyser dwa programy: *Radosna gęba stabilizacji* (1962) oraz *Ludzie to kupią* (1963), które zdobyły uznanie krytyk i cieszyły się powodzeniem wśród publiczności. Stanowiły zwrot w historii warszawskiego kabaretu studenckiego, który do tej pory miał charakter bardziej purnonsensowy i poetycki. Tymczasem teksty Młynarskiego drwiły ze wszystkich ikon tzw. małej stabilizacji, z wygodnictwa i snobizmu.

Autor stał się jednym z najlepiej rozpoznawalnych twórców kultury studenckiej, a z perspektywy następnego dziesięciolecia – także jednym z najwybitniejszych, obok Agnieszki Osieckiej, Jonasza Kofty czy Jacka Kleyffa. Pozostał związany z „Hybrydami” do końca studiów. Mimo propozycji pozostania na uczelni, zdecydował o poświęceniu się pracy artystycznej. Szybko zaczął odnosić sukcesy na Festiwalach Piosenki Polskiej w Opolu. Jego utwory, m.in. *Światowe życie*, zostały uhonorowane głównymi nagrodami. Powodzenie na festiwalach

opolskich spowodowało szereg zamówień na piosenki. *Spalona ziemia* oraz kilkanaście innych nowych utworów znalazło się w warstwie muzycznej serialu telewizyjnego *Wojna domowa* (1965), a dziesięć kolejnych w komedii *Kochajmy Syrenki* (1966). W latach 60. współpracował z wieloma kabaretami literackimi, m.in. z założonym wspólnie z Maciejem Zembatym „Dreszczowcem” (1963–1964), „Owcą”, „U Lopka” (1963) i „Dudkiem” (1965–1975 i ponownie w latach 1988–1990). Utwory z tego okresu, to m.in.: *W Polskę idziemy, Po prostu wyjedź w Bieszczady, Ludzie to kupią, W co się bawić*. Wiele z nich w formie humorystycznej poruszało realne problemy społeczne, wobec czego krytyka nazwała je „śpiewanymi felietonami”. W okresie współpracy z kabaretem „Dudek” Młynarski napisał szereg piosenek wspólnie z Jerzym Wasowskim, m.in. *W Polskę idziemy*, a także *Balladę o dzikim zachodzie* i *Po co babcię denerwować*, które sam wiele lat później uznał za najbardziej charakterystyczne dla swojej ówczesnej twórczości.

W latach 1964–1966 pracował w Redakcji Rozrywki Telewizji Polskiej. Stworzył wówczas cykl *Porady sercowe*, w tym utwór *Polska miłość*, a także piosenkę *Niedziela na Głównym* (1964) nawiązującą do *Dimanche a Orly* Gilberta Bécaud. W latach 70. zaczął pisać większe formy, zwłaszcza libretta operowe i musicalowe, m.in. *Henryka VI na łowach, Lucyfera, Jadwigę, królową Polski* oraz *Kalmorę*. Do końca dekady stworzył także teksty do musicali *Cień, Awantura w Recco, Wesołego powszedniego dnia, Nędzy uszczęśliwionej* i *Niedopasowanych, czyli Goliatha i Wieloryba*. Był również autorem nowych librett i przekładów, m.in. operetki *Życie paryskie* Jacques’a Offenbacha oraz musicali *Jesus Christ Superstar, Huśtawka, Fantastics, Chicago* i *Kabaret*. Zaczął występować z autorskimi recitalami, podczas których prezentował własne piosenki i tłumaczenia piosenek innych artystów w swojej interpretacji. Młynarski niemal od początku kariery miewał problemy z cenzurą.

W 1976 roku był jednym z sygnatariuszy *Memoriału 101* polskich intelektualistów protestujących przeciwko planowanym zmianom w Konstytucji PRL. Mimo kłopotów z cenzurą, w 1987 roku został uhonorowany Nagrodą Ministra Kultury i Sztuki za całokształt twórczości. Rok później, wspólnie z Jerzym Derflem, otrzymał nagrodę „Solidarności” za recital *Róbmy swoje* i za tytułową piosenkę, która stała się jednym z nieformalnych hymnów opozycji demokratycznej. Stan wojenny zastał go w Szwajcarii. Do kraju wrócił w 1982 roku. W odpowiedzi na bojkot, jakim wielu ludzi kultury objęło występy w czasie stanu wojennego w Telewizji Polskiej, Młynarski wystąpił z Rady Artystycznej Związku Artystów Scen Polskich, za co w 1986 roku został objęty zakazem występów i publikacji.

Na scenie Teatru Ateneum zrealizował programy autorskie poświęcone wybitnym artystom i twórcom, m.in.: *Brelowi, Hemarowi, Ordonównie, Wysockiemu* i *Brassensowi*. Na początku 2003 roku dał cykl benefisów pod wspólnym tytułem *Czterdziecia*. Koncerty podsumowywały cztery dekady jego twórczości. Prezentowały zarówno jego najstarsze piosenki, tłumaczenia tekstów innych autorów, jak i najświeższe śpiewane felietony komentujące sytuację w Polsce i na świecie.

Wojciech Młynarski był wielkim artystą, nieprzeciętną osobowością, wspaniałym gawędziarzem i interpretatorem swoich utworów, niekwestionowanym mistrzem słowa. W niezwykle sposób łączył poezję z szarą, często brutalną prozą życia. Finezyjnie, ale jednocześnie bardzo silnie kontrastował i przeciwstawiał sobie te dwie sfery naszego życia. Jego bohaterowie, zarówno ci liryczni, delikatni, zagubieni, jak i ci bezceremonialni,

grubiańscy, mocno osadzeni w realiach, jednakowo wzruszali i śmieszyli. Był bardzo wnikliwym obserwatorem. Jednak nigdy w swoich tekstach nie używał taniej demagogii i nie stawiał się na pozycji „nauczyciela”. Nie pouczał, niczego nie narzucał.

Stał się kreatorem wrażliwości wielu pokoleń Polaków. Takie teksty, jak np. *Róbmy swoje, Jeszcze w zielone gramy, Nie ma jak u mamy, Przyjdzie walec i wyrówna, Z kim ci będzie tak źle jak ze mną, Wszystko mi mówi, że mnie ktoś pokochał, Kocham cię życie, Tupot białych mew, Bas, Absolutnie, Taki cud miód, Truskawki w Milanówku* na stałe weszły do kanonu polskiej piosenki. Wielokrotnie nagradzany i wyróżniany, m. in. Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia Polski, Złotym Medalem „Zasłużony Kulturze Polskiej Gloria Artis”, Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Orderem Sztuki i Literatury Republiki Francuskiej. Jego twórczość to nieoceniona spuścizna kulturowa, która nadal wzrusza, śmieszy, daje do myślenia. Jest zwierciadłem pokazującym skomplikowaną i pełną paradoksów polską rzeczywistość. Nie straciła swojej prawdy, ciągle jest aktualna, ponadczasowa.